

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. P.**, bývajúcej v B R., L. 10, proti žalovanému **I. J. O. C.**, trvale bytom B R., L. 10, prechodne bytom B R., Š. 6, o **zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8 C 377/1997, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30.novembra 2011 sp. zn. 9 Co 299/11, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2011 sp. zn. 9 Co 299/11 vo výroku, ktorým uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal, **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením z 8. januára 2010 č. k. 8 C 377/1997 – 346 rozhodol po právoplatnom skončení konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva o trovách konania účastníkov tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu a rozhodol o trovách štátu v zmysle § 148 ods. 1 O.s.p.. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že každá zo sporových strán mala čiastočný úspech v konaní. Pri posúdení úspechu vychádzal nielen zo spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ale prihliadol i na návrhy účastníkov týkajúce sa vyporiadania a na navrhovanú a priznanú výšku náhrady za spoluvlastnícky podiel. Žalobkyňa bola úspešná v časti, v ktorej súd podielové spoluvlastníctvo účastníkov zrušil a v časti, v ktorej prikázal nehnuteľnosť do jej výlučného vlastníctva. Za jej neúspech považoval skutočnosť, že súd určil primeranú náhradu podstatne vyššou sumou, ako požadovala žalobkyňa. Dospel preto k záveru, že v rámci náhrady trov konania účastníkov, treba na vec aplikovať ustanovenie

§ 142 ods. 2 O.s.p., ktoré umožňuje, aby súd vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. O náhrade trov konania štátu rozhodol v zmysle § 148 ods. 1 O.s.p. Trovy štátu predstavujú sumu 295,63 Eur, pričom účastníci ich znášajú pomerne, každý v jednej polovici.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. novembra 2011 sp. zn. 9 Co 299/11 na odvolanie žalobkyne zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že žalobkyni náhradu trov konania nepriznal, v časti náhrady trov konania štátu uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia k prvému výroku uviedol, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o trovách konania správne prihliadol na spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva, na návrhy účastníkov ohľadne vyporiadania a na navrhovanú výšku náhrady za spoluvlastnícky podiel a správne dospel k záveru, že žalobkyňa nebola v konaní plne úspešná. Podľa odvolacieho súdu však mal, najmä vzhľadom na charakter sporu, pri rozhodovaní o trovách konania správne použiť ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. a nie rozhodnúť podľa § 142 ods. 2 O.s.p. Vychádzal zo zistení, že žalobkyňa pred podaním návrhu na začatie konania navrhla žalovanému dohodu na vyporiadanie spoluvlastníctva viacerými spôsobmi, že účastníci sa na žiadnej z alternatív navrhnutých žalobkyňou nedohodli a že žalobkyňa považovala za primeranú náhradu za spoluvlastnícky podiel vychádzajúc zo znaleckého posudku sumu 92 942,97 Eur, pričom súd jej uložil zaplatiť žalovanému sumu 149 372,63 Eur. Vzhľadom na predmet konania a uvedenú procesnú situáciu dospel k záveru, že v danom prípade boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p., keď so zreteľom na návrh dohody žalobkyne, na jej návrh uplatnený na súde a spôsob vyporiadania (t. j. výšku primeranej náhrady) žalobkyňa nedosiahla plný úspech vo veci samej. Uznesenie súdu prvého stupňa v tejto časti preto v zmysle § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobkyni nepriznal náhradu trov konania. Výrok súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol o náhrade trov štátu, považoval za vecne správny a preto ho podľa § 219 O.s.p. potvrdil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1 v spojení § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala včas dovolanie žalobkyňa. V pôvodnom podaní z 23. februára 2012 uviedla, že krajský súd pri rozhodovaní o trovách účastníkov postupoval nesprávne, keď jej nepriznal náhradu trov konania. Namietala, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v tejto časti nespĺňa požiadavky riadneho, zákonného odôvodnenia, lebo z neho nie je vôbec jasné, ktoré z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku krajský súd

vlastne použil. Poukázala na rozpory v ňom uvedené, keď krajský súd na jednej strane konštatuje, že pre aplikáciu ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva má význam zistenie, či žalobca pred podaním návrhu na súd navrhol ostatným spoluvlastníkom dohodu a na druhej strane uvádza, že to bola žalobkyňa, ktorá urobila niekoľko návrhov na dohodu, čím sám vyvracia dôvody na použitie ustanovenia § 150 O.s.p. Vytýkala krajskému súdu, že nepriznanie trov konania nesprávne oprel o skutočnosť, že nebola v konaní plne úspešná. Navrhla v tejto výrokovej časti uznesenie krajského súdu zrušiť. V doplnujúcom podaní zo 4. júna 2013 uviedla, že dovolaním napáda aj tú časť uznesenia krajského súdu, ktorou krajský súd rozhodol o náhrade trov štátu. Namietala, že trovy znaleckého dokazovania boli zvýšené v dôsledku priesťahov spôsobených súdom, keďže pôvodný posudok, vzhľadom na požiadavku aktuálnosti, stratil platnosť. Okrem toho konajúce sudy neprihliadli na skutočnosť, že pri podaní návrhu ona uhradila súdny poplatok v sume 790,21 Eur. Navrhla preto uznesenie krajského súdu v celom rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na jeho podanie, preskúmal uznesenie v rozsahu, ako bolo napadnuté pôvodným dovolaním a dospel k záveru, že v tejto časti uznesenie odvolacieho súdu treba zrušiť.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 239.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom – z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné, ak bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Dôvodom, zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním

konat' a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach zaujal stanovisko, že aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia treba považovať za vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2008 sp. zn. 4 Cdo 25/2007). Povinnosť súdu rozhodnutie náležite, v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 169 ods. 1 O.s.p.) odôvodniť, je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vyporiadava so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie a teda ide o vadu uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p., na existenciu ktorej dovolací súd musí prihliadnuť z úradnej moci a to aj v prípade, ak zákon dovolanie proti uzneseniam výslovne vylučuje (§ 239 ods. 3 O.s.p.).

Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa nepriznania náhrady trov konania žalobkyni, nespĺňa požiadavku presvedčivosti. Treba prisvedčiť dovolateľke v tom, že v tejto časti je odôvodnenie rozhodnutia rozporuplné, trpí nedostatkom dôvodov, preto sa stáva nejasným a nezrozumiteľným a teda nespĺňa požiadavky vyplývajúce z ustanovenia § 169 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 157 ods. 2 O.s.p.

Ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p. dáva súdu možnosť, aby za splnenia tam uvedených predpokladov výnimočne nepriznal náhradu trov konania inak úspešnému účastníkovi, t. j. účastníkovi, ktorý spĺňa predpoklady pre priznanie trov celkom alebo sčasti. Ak mal účastník vo veci len čiastočný úspech, je vždy potrebné určiť pomer úspechu a neúspechu vo veci. V takomto prípade aplikácia ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. prichádza do úvahy len vtedy, ak u niektorého účastníka bol úspech v porovnaní s neúspechom vyšší a má teda nárok na priznanie čiastočnej náhrady.

V posudzovanej veci odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že žalobkyňa mala vo veci len čiastočný úspech. Z hľadiska možného použitia ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. bolo preto treba v dôvodoch rozhodnutia uviesť pomer úspechu a neúspechu vo veci, lebo len v prípade vyššieho úspechu v porovnaní s neúspechom, by žalobkyňa mala právo na čiastočnú náhradu trov. V odôvodnení rozhodnutia však táto rozhodujúca skutočnosť uvedená nie je, čo spôsobuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné v tom smere, či žalobkyni je vôbec možné v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p. náhradu trov konania nepriznať. Súčasne z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé na základe čoho (akých úvah) dospel k záveru, že v danom prípade boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalobkyni. Odvolací súd v dôvodoch rozhodnutia uviedol skutočnosti, ktoré pri rozhodovaní o nepriznaní trov konania považoval za podstatné. Záver, podľa ktorého v danom prípade boli dané dôvody hodné osobitného zreteľa, však prijal len s odkazom na ne bez toho, aby vysvetlil, konkrétne akú procesnú situáciu z týchto skutočností vyvodil. Odôvodnenie rozhodnutia neobsahuje následne ani žiadny zrozumiteľný myšlienkový postup, na základe ktorého dospel k úsudku, že konkrétnu procesnú situáciu možno hodnotiť ako dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý výnimočne nemožno žalobkyni náhradu trov konania priznať. Uvedené vysvetlenia v odôvodnení napadnutého uznesenia obsiahnuté nie sú, i keď boli potrebné. Dovolací súd preto súhlasí s dovolateľkou v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu treba považovať v tejto časti pre nedostatok dôvodov za nepreskúmateľné. Tento nedostatok má za následok porušenie práva dovolateľky na spravodlivé súdne konanie a teda odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.. Ide o vadu konania, ku ktorej dovolací súd musí vždy prihliadať (§ 242 ods. 1 O.s.p.) a pre ktorú musí napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto uznesenie odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa trov účastníkov konania zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

Na dôvody dovolania uvedené v jeho doplnku zo 4. júna 2013 týkajúce sa náhrady trov štátu neprihliadol, keďže rozsah v akom sa uznesenie odvolacieho súdu napáda je zrejmý už z pôvodne podaného dovolania z 23. februára 2012 a k jeho rozšíreniu došlo až po uplynutí lehoty na podanie dovolania, čo je neprípustné.

Pre ďalšie konanie dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania vo všeobecnosti platí, že za neúspech sa nepovažuje rozdiel medzi požadovanou výškou plnenia a priznanou výškou plnenieňa, ak rozhodnutie o tejto výške záviselo na znaleckom posudku. Pre nepriznanie náhrady trov konania inak úspešnému žalobcovi v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p., môže mať v konaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva význam návrh žalobcu podaný pred jeho podaním na súd a to najmä za situácie, ak spoluvlastník súhlasil ešte v čase pred podaním návrhu so zrušením spoluvlastníctva a jeho vyporiadaním spôsobom, aký žalobca následne uplatnil v konaní pred súdom a bol úspešný. V takomto prípade totiž postoj osloveného spoluvlastníka (v spore pred súdom žalovaného) umožňoval uzavretie dohody o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva v zmysle § 141 OZ a teda predísť sporu pred súdom formou dohody. Za tejto situácie by bolo nespravodlivé od tohto spoluvlastníka požadovať, aby inak úspešnému žalobcovi nahradil trovy konania.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách odvolacieho a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. júna 2014

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Pudmarčíková

